

MICROCLIMES, MICROCOSMOS

*Suports atmosfèrics per
rituals domèstics*

2021

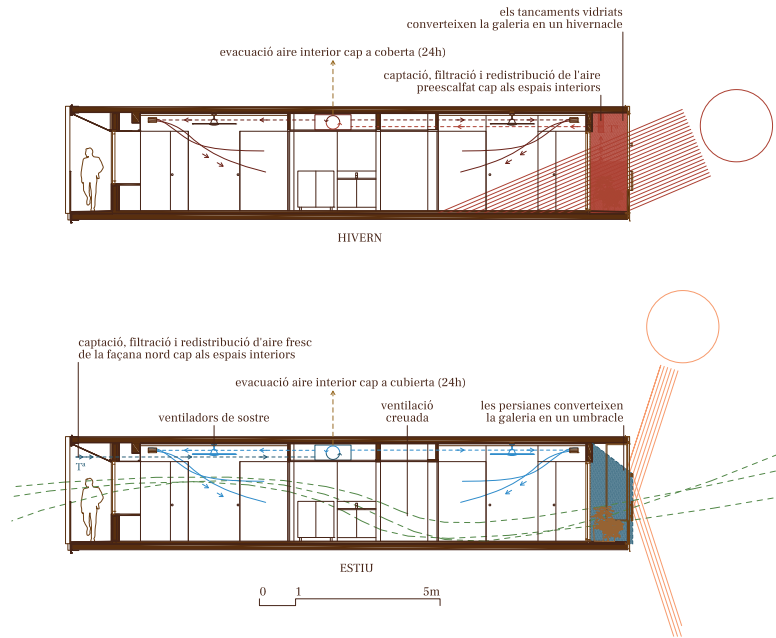
Entenem l'espai com l'infinít continu universal que envolta la Terra, d'existència prèvia a qualsevol intervenció humana. I l'arquitectura com una membrana construïda per l'home que modifica puntualment aquest espai originari amb la finalitat de generar unes condicions puntuals de confort físic i espiritual on poder dur a terme les diverses activitats de la seva vida. L'arquitectura conforma un àmbit material (microcosmos) amb unes qualitats ambientals específiques (microclimes), en contrast i al mateix temps en intensa relació amb les condicions pròpies del medi on s'ubica. El nostre treball d'arquitectes no està enfocat a crear espais, sinó a modificar les característiques d'aquest infinit preexistent. Operacions extremadament locals i d'una enorme precisió, com és la construcció d'un edifici, configuren entorns habitables amb diversos graus de relació amb el cosmos. L'arquitectura pot ser la baula que enllaça l'espècie humana i el món, el lloc i l'univers.

L'escorça terrestre ha estat durant mil·lennis modelada i remodelada per la humanitat per construir els seus hàbitats. Les tècniques i solucions desenvolupades per cada comunitat al llarg dels temps es dipositen als seus pobles i ciutats. Moltes vegades queden sepultades en el subsòl de les nostres cases, ja que la urbs es transforma i reconstrueix sobre els seus propis fonaments. En ocasions, els poblats són abandonats i, passats els segles, emergeixen novament a la superfície com a jaciments arqueològics. Són llocs que ens parlen a cau d'orella de la nostra història, i val la pena escoltar-los per arribar a entendre l'essència de l'art d'habitar. Hi ha una valuosa intel·ligència i una profunda comprensió de les formes més sàvies de relacionar-nos amb l'entorn en totes aquestes parets antigues. I una destil·lada ciència

que tracta de com a través de la disposició d'elements físics aconseguim configurar certes condicions energètiques, climàtiques i atmosfèriques. Creiem en una contemporaneïtat que busca amb insistència noves formes de solapar capes de reflexió i complexitat al pòsitde coneixement teixit sobre l'ordit tramat i re-tramat de la memòria. Dibuixar i redibuixar sobre els vestigis, sovint gairebé desapareguts, de tants passats com sigui possible. Projectar implica estar igualment atents a indicis de totes les èpoques que poden il·luminar les nostres decisions.

Bloc 6x6, façana sud configurable com a galeria a l'hivern i umbracle durant l'estiu, arquitectura adaptativa.
Foto, José Hevia.

Potser sigui a la llar on es fa més evident l'essència de la membrana arquitectònica com a element de mediació entre les persones i el cosmos. Refugi, seu de les activitats humanes més primàries i dels rituals més íntims, és el lloc des del qual hauríem de poder gaudir d'una relació harmoniosa i equilibrada amb el món. Els aprenentatges més ancestrals de la nostra civilització poden ser una sòlida base per assolir aquest anhel. D'entre totes elles, ens sembla imperatiu col·locar novament el focus sobre la capacitat de les nostres construccions per configurar atmosferes sorgides de la domesticació del clima enlloc de la seva negació. L'evolució dels sistemes constructius i la traslació generalitzada del paradigma estètic de la transparència, juntament amb l'aparició d'una potent indústria de la climatització, han provocat una intensa sensació de connexió amb l'entorn alhora que,

paradoxalment, han generat un major aïllament respecte de les condicions del medi i una preocupant mecanització dels espais interiors.

Davant de tal deriva sembla necessari reivindicar novament la nostra disciplina com configuradora de microclimes òptims per la vida humana a partir d'una gestió intel·ligent dels recursos materials disponibles. No hauríem d'oblidar que només l'arquitectura, a través de la definició de l'envolupant i la concepció d'espais intermedis, permet assolir un metabolisme saludable basat en estratègies passives, essencials per configurar llars acollidores i garantir un horitzó sostenible. Tot això ens condueix a imaginar l'habitatge del present i del futur com a supraestructura, suport físic i climàtic, ecosistema obert preparat per acollir els models coneguts de l'habitar així com les seves possibles variants encara insospitades.

Microclimes i microcosmos, origen i destí de l'arquitectura.

Ramon Bosch i Bet Capdeferro
Girona, febrer de 2021

Bloc 6x6, seccions: la galeria, espai intermedi habitable, actua com a sistema passiu regulador del clima interior de cada habitatge i redueix significativament la demanda energètica.